

РАЗКАЗЪ

Като вѣнецъ на дружбата случайна
на желѣзаръ, селянка безотрадна,
де нѣма блѣсъкъ, и любовь омайна,
а само грубостта и сиви морни дни;
де властно разпорежда грижа зла
отъ день изъ день и пѣсень не звѣнти
в'душата имъ освенъ едни тегла —
то яви се на тоя подълъ свѣтъ.
И растна и живѣ детето чудно
самичко-волно по свѣта-гаврошъ.
Росата кълѣше го сутринь-рано
и слънцето го галѣше с'лжчи,
когато майката с'мотиката на рамо
отправя се с'наведени очи
къмъ нивата и с'мжката събрана
сподавена отъ толкозъ трудъ и потъ. . .
А вѣтърътъ пошипва свежи бузки —
немирно с'него радостенъ играй,
раздухва свѣтло-алената блузка
събужда го, не може да изтрай. . .
Тѣй времето несѣтно отлетява
препѣлнено с'тревоги и печаль,
а юношѣтъ кристално-чистъ остава
далечъ отъ мръсна-блудна калъ. . .
Растѣше той далечъ отъ земни грижи,

когато черни облаци покриха
небето му, и грѣмъ екна зловещъ:
а бурята страхотно залюлѣ го,
изви властно, тласна го в'нощѣта —
надъ него ужаса ехидно се надвеси
усмихна се с'искривена уста;
борбата бѣше дива безпощадна
между честѣта на тоя свѣтълъ синъ
и грохота на бурята злородна,
напѣваща зловещия си химнъ. . .
Не падна той и нито в'мигъ изгуби
звездата свѣтла в'мраченъ хоризонтъ;
могѣща вѣра в'слънцето почуди
невѣрници, предричащи позоръ. . .
И колчемъ взоръ надире си повърне
къмъ прежни дни на вѣра и борба,
припомня си наскърбенъ и посърналъ,
че бурята не малко му обра.
А слънцето и днесъ е пакъ предъ него,
чертае земния му пѣтъ.
Душата все тѣй чиста и звѣнлива
напѣва своя бодъръ слънчевъ химнъ;
душата с'дрѣзка вѣра хората облива.
То бѣ отдавна и сякашъ сънъ му билъ
тозъ споменъ преженъ—пъленъ с'бунтъ, мятежъ.

с. Игнатово

ПАДЯНСКИ

степенно върху потъмнѣлото небе се появиха пър-
витѣ звезди.

Изъ черния пѣтъ, между ожънатитѣ ниви,
вървѣше замисленъ дѣдо Стаменко. Той прехвърли
торбата съ храна отъ едното рамо на другото, за-
смука лулата и като изостави черния междуселски
пѣтъ, запрекоси презъ нивята.

Когато мракътъ напълно покри равнината, дѣдо
Стаменко се отзова предъ единъ долъ и заслиза
внимателно по една стрѣмна пжтечка надолу, като
се придържаше изъ страничнитѣ шубрачки. После
продължи да върви по засѣхналото коритце на поточе.

Чу въ дѣсно отъ себе си стѣпки.

— Тато, ти ли си? — попита тихо Никола.

— Нали щѣхме да се срещнемъ при „Каба-таша“?

— Нарочно те причакахъ тукъ. Небето е по-
крито съ звезди, свѣтло е, та рекохъ да не ти се
случи нѣщо изъ пжтя. . . — И тѣ мълчаливо за-
крачиха изъ мрачината.

Къмъ полунощъ двамата бѣгалци излѣзоха
изъ дола.

— Границата е близко — каза Никола на баща
си. Ще почакаме докато луната залѣзе — и той се
отпусна на влажната трева.

Дѣдо Стаменко се обърна и втренчи погледъ
назадъ къмъ равнината. Споменитѣ за родното село,
воденицата, Дунава, и прѣсния гробъ на жена му
го душеха. Болка сви гърлото му. Той извади
изъ пояса си раждясала табакера и натѣпка лу-
лата си съ тютюнъ.

— Време е вече. . . — поде Никола като стана.

Пжтеката, по която трѣгнаха, криволичеше
всрѣдъ низки шубраки. Постепенно навлизаха въ
гжста и буйна гора. На мѣста трѣбваше да лаятъ.
Спрѣха се предъ единъ храстъ между два габера.
Никола се промъкна безшумно и се изправи, но
остана като прикованъ. Дѣдо Стаменко затаи дѣхъ
и остана да колѣнчи до храста безъ да мърда.
Сърдцата и на двамата бѣха замрѣли.

— Кучето на поста — прошепна Никола на
баща си, когато едрото вълча порода куче отмина
и се скри въ гората. — Навѣрно догонва миналия
вече караулъ.

Чу се шумъ отъ приближаващи се стѣпки.
Никола се сепна и изви глава назадъ. Бѣха се из-
лъгали. Кучето бѣше минало преди поста.

Съ бавни крачки, караулътъ пристѣпи къмъ
тѣхъ, като не подозираше нищо. Поспрѣ се, намѣсти
удобно ремѣка на пушката и трѣгна пакъ. Следъ
като отмина петъ-шестъ крачки, обърна се и загледа
храста, подъ който се бѣха скрили дѣдо Стаменко и
синътъ му. Тѣ не дишаха и не смѣха да мръднатъ.
Стори имъ се, че постѣтъ ги наблюдава. Караулътъ
свири съ уста и съ сжщитѣ спокойни и отмѣрени
крачки продължи следъ кучето. Бащата и синътъ
леко се надигнаха отъ мѣстото си и безшумно про-
пѣлзѣха къмъ отсрещнитѣ гжсти храсталаци. Ни-
кола се вслуша. Не се чуваше никакъвъ шумъ. Той
предпазливо се изправи, огледа се, направи знакъ
на баща си да го последва и наново започнаха да
се промущаватъ подъ преплетенитѣ храсти и клони.
Дѣдо Стаменко следваше сина си. Ушитѣ му шумѣха.

Гората започна да орѣдѣва.

Никола се изправи и каза засмѣнъ на баща си:
— Свърши се вече. Минахме. . . Ние сме отвѣдъ
границата!

Дѣдо Стаменко остана изуменъ.

— Какъ? — плахо попита той. — Минахме ли?
Значи, сине, въ бѣлгарска земя сме? — и той пре-
гърна съ една рѣка сина си, а съ другата подпрѣнъ
на овчарския кривакъ, който носѣше, мислѣше за
земята, която бѣше напустналъ. Дълбокиятъ брѣчки
говорѣха за мжката, която го душеше.

— Не тѣжи, тато. . . Единъ день, ние пакъ
ще се върнемъ при родната земя!

Зазаряше. Изтокъ се червенѣеше ярко.

— Погледни! Сжщински пожаръ! — продума
Никола устремилъ погледъ въ червения хоризонтъ.